išlydžių zonos

gytis norvilas

eilėraščiai

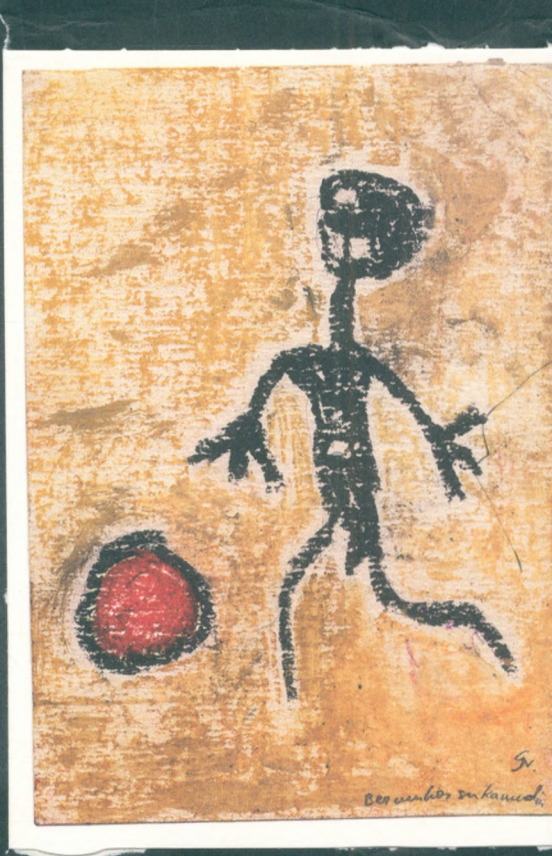

UDK 821.172-1
No-99

Gytis Norvilas
IŠLYDŽIŲ ZONOS

eilėraščiai

Knygos leidimą parėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Viršelyje panaudotas autoriaus darbas
„Berniukas su kamuoliu“, 2011,
knygoje – autoriaus paišai

Redaktorius Antanas A. Jonynas

Knygos dizainas
vario burnos | idėjų dirbtuvės
www.varioburnos.com

Išleido
kitos knygos
www.kitosknygos.lt

Spausdino
AB „Aušra“
www.ausra.lt

© Gytis Norvilas, 2012
© vario burnos (dizainas), 2012
© kitos knygos, 2012

ISBN 978-609-427-066-6

išlydžių zonos

gytis norvilas

eilėraščiai

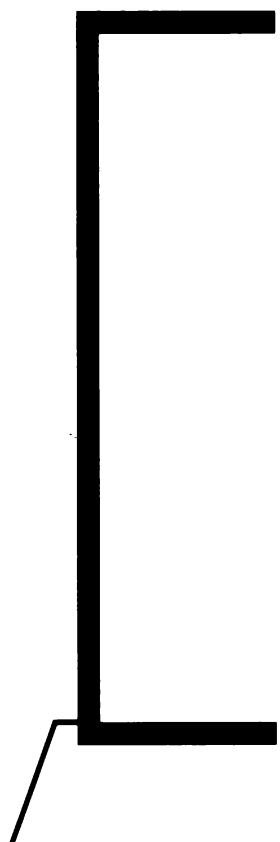

Dieve, apsaugok nuo upės, tekančios iš vidaus, ir nuo dar baisesnės upės, kuri teka mano viduje, nuo vidinio verpeto, nuo išsibarstymo į tūkstančius akimirkų! Nuo mano miglotumo! Mano rūko! Nuo maišaties, kuri esu. Tačiau ranką turiu kišenėje – ramią.

WITOLD GOMBROWICZ, „DIENORAŠTIS 1957–1961“

Žvelgdamas žemyn į tą plyšį, matau lygybės ženklą, pasaulį, išlaikantį pusiausvyrą, pasaulį, kuris visas be likučio susieina į nulį. [...] *ne į tuščią per anksti nusivylusio žmogaus trūkį, bet greičiau arabišką nulį, ženklą, iš kurio kyla galybė matematinių pasaulių, sverto atramos tašką, kuris suteikia pusiausvyrą žvaigždėms, lengviems sapnams, lengvesnėms už orą mašinoms, lengviems protezams ir juos sukūrusiems sprogiesiems degalams. Į tą plyšį noriu suljsti visas iki pat akių ir tada pašėlusiai sukioti jas, brangiąsias, beprotiškąsias, metalurgines akis.*

HENRY MILLER, „VĖŽIO ATOGRĄŽA“

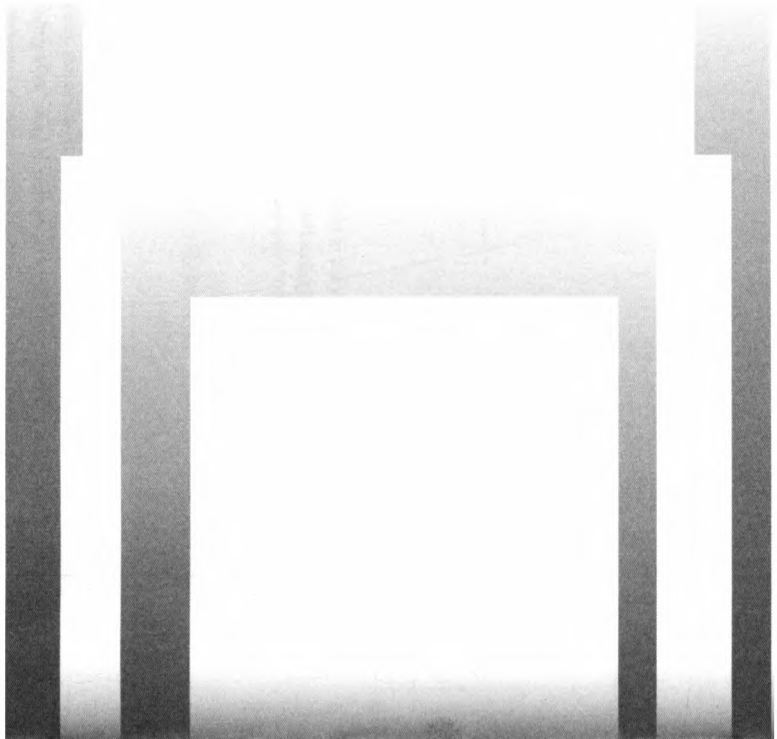

II
Nacho pasivaikščiojimai

I
vilko valandos

IIIII
kūnų geografija

III
trumpieji jungimai: kaulų metimai

IIII
sapnų ikonos

IIIIII
iš nulinių buvimų

I

vilko valandos

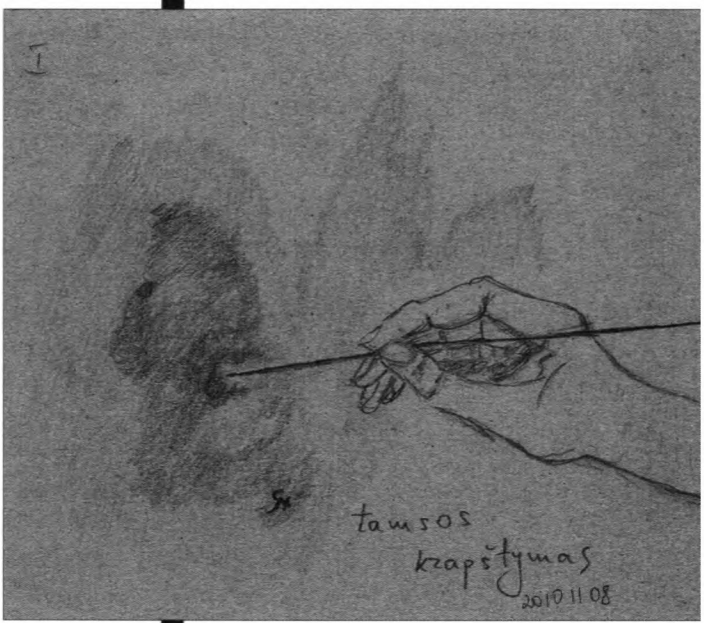

rentgeno nuotrauka

esu tylėtojas — tyla galiu užmušti triušį
esu angelų medžiotojas — labai gardūs džiovinti
prie vienatvės — ir nuovargio
esu mirusiųjų tautybės — turintis gyvųjų pilietybę

esu tik laikinai einantis — žmogaus pareigas iki pareikalavimo
esu veršelių priėmėjas — vyšnių sodintojas
esu asocialus — pagal horoskopą
pusiau žmogus — pusiau dviratis

dviratžmogis su dviem stipinuotom pilnatim ir galva, besiraitančiu tepaluotu botagu tarp kojų – vis rečiau besiekiu žemę

esu tik vienas — už dviejų šešėlių kainą
esu užšalęs lietvamzdis — stogų tvindytojas
esu lauželių kūrentojas — save deginantis
kur mano rankos ir kojos — širdis ir švelnumas?

esu rūgpienio paviršius — skersas pigmėjas su džinsais
pelėsio violetas — kūčių valetas
pasibaidęs arklys — sukantis ratus vazono manieže
aplink — žydinčią bulvę

o dabar esu nekviestas svečias tavo lūpose. dabar žiodysiu tave, glostysiu, vadeliosiu tavo lūpas, švelnus tau būsiu

n e b ū s i u

2009 02 12

priešaušris: iš būrimų

Apyaušrio prieblandoje, požemiuose, prieš juodąjį akmenį esu pjaustęs gerkles šventiesiems jaučiams. Ištisus mėnulio metus buvau skelbiamas nematomas: šaukdavau, ir niekas neatsiliepdavo, vogdavau duoną, ir niekas man nekirsdavo galvos. Patyriau graikams nežinomą jausmą: netikrumą.

Jorge Luis Borges, „Loterija Babilonijoje“

0.

kai laikrodžiai išsisuka sąnarius ir
tamsa nuožmiausia
įvykdomi žiauriausi nusikaltimai
iškrenta geriausios kortos
—
paskutiniam kirčiui į nakties stalą

1.

duobkasiai galanda kastuvus
kiemsargiai užmeta lapų, kūnų, meilės čirvų
—
pakursto dangų

2.

iš galvos ant stalo pažyra pleiskanų žvaigždės
užsiskliaudžia kekšių kriauklės
įminga švelnūs moliuskai

3.

o bažnyčiose
sielas *de facto* de presuoja dievas
angelai išrūšiuoja antrines žaliavas
–
akinius, batus, skrybėles ir šalikus

4.

kai taip švaru nuo tariamos žmogaus gyvybės
iš miegamųjų gobelenų iššoka elniai
lekuoja ir dulkina rūką
–
ralio - - - ralio - - -

5.

iš migių išvirsta klerkai ir juda, ir juda
– *jududo*
į ofisus užkalti įkapių
– *idiotó*

6.

amžinybės skersvėjai užkamšo langus
o aš, pridusintas Hipno
ryju pernakt išaugusią pasaulio uodegą
–
pasaulis apverstas

»

7.

vėjo sūkurys iš dulkių išaugina gėlę
iš pirštų srūva nuovargis
gyvenimo linijos išeina iš delno krantų
ir susiveja į voratinklį
—
jame spurda vaiko paleistas aitvaras

8.

laikrodžio manieže, po stiklo gaubtu
aklas dievas prajodinėja laukinius arklius
vėliau Charonas jį perkelia per Nerį
bet ir Acherontą - - -

tai iš kur ta kaltė, jei visi dievai mirę
o kitas kaubojus tik vystosi?

9.

jis spėrus —
jau ištisą šimtmetį iš kūnų rentė šulinius
kad pasisemtų gyvybės - - -

10.

iš rentinių kyšo senių, vaikų, gražuolių
mano kojų nykščiai
nagai blizga it spanguolės

11.

moteris dvi savaites šėrė mirusį šunį –
koks skirtumas, jis ją vis tiek tebesergi - - -

va, vėl ji ateina
ištraukia iš rentinio milžinišką šlaunikaulį
ant jo pakaria kibirus
vėliau nuo pečių nusimeta tuos naščius
–
mirtis pasilieja

12.

kai žaizdras laka gaivų orą
atgyja išpjautas instinktas mylėti
akmens instinktas tylėti, išpažinti tylą
instinktas išeiti į plaukiančią šaligatvių tuštumą

13.

esu vėjo pražiodytas polietileno maišelis
nešamas pažemiu, Gedimino prospekto trinkom –
prieš eismą prieš eismą
–
tai laisvė tai laisvė - - -

14.

garbinu prieš milijonus metų mirusios
žvaigždės šviesą, neegzistuojantį tašką
–
tokia mano religija - - -

»

15.

brėkštant, vos užgimę šešėliai išsikrausto iš proto
paukštis nušoka nuo namo
o degančios upės liepsnos žolėj, išrietę straublius
ganosi tiltai
—
jungiantys vyrą ir moterį

16.

įsibrendu į pakrantės medžio šešėlį
—
vandens atspindyje laikas eina atgal
atspindyje
laikas
eina

2008 07–12

gatvės koanai

Sigito Gedos *Antinomijoms*

1.

– kodėl laikas su kišenėmis?
– plaukiant, viskas pasroviui ir kranto ietys

2.

– ar jūs prikėlėte visas spec. tarnybas ant kojų, mirusiuosius, naktį per miestelį stumdamas karutį geležiniais ratais?
– koks skirtumas: stumsi ar trauksi

3.

– kokių velnių pirštų atspaudai ant obuolio sėklos?
– velniai nematė. jiems visada tamsu akyse

4.

– visa kita tik kurstymas...
– tik

5.

– kas gali būti vienišesnis už bambą?
– gali

»

6.

– žmonių neviltis sklinda iš batų?
– iš...

7.

– rašytojai linkę nesveikai susireikšminti, vaidindami paukščius?
– labai nesveikai

8.

– vilkdamas lenciūgą per akmenis Čiurlionis šaukė:
ar girdit kaip čiulba Raigardo lakštingalos?
– šaukė

9.

– ar ne kietas akmuo, dieduk, dvi savaites sėdėt
žiūrint į kelią? ar išmokysi taip numirt?
– apmyžk du pirštus. kiek bus 2+2?

10.

– tai koks reikalas?
– nėr jokių reikalų

11.

– kiek iki mūsų gyveno žmonių?
– žemė nuolat riebėja

12.

– kiek tu kvailas?
– kiek matomas

13.

– koks taikus jūsų žvilgsnis...
– reikia šiek tiek numirt, kad žinotum, kaip atrodai

14.

– gal ne ta koja išlipote iš lovos?
– išlipau be kojų

15.

– yra laiptai kilti, yra laiptai leistis...
– laiptams į tai nusispjaut

futbolo čempionatas

Donatui P.

...nauji pasauliai gimsta iš įtampų

- - - ėjau pasivaikščioti laukais
geležiniai aukštos įtampos stulpai
žirgliodami į vakarus
mosikavo elektriniais botagais
šiaudų rulonais žaidė futbolą
tuo metu miestuose
žmonės dirbo vaikus ir leido pinigus
—
buvau patekęs į haliucinacinę nuošalę

2008 05 19

monologas iš statinės dugno: didžiosios privatizacijos

bažnyčia privatizavo tikėjimą, dievą, net jo žandikaulius,
žaizdas ir stebuklus.
Temidė privatizavo tiesą, nors priklausė tik teisingumas.
anarchistai privatizavo maištą, laisvę ir visa tai, prieš ką ėjo –
įtartinai trenkia jų riebalai, veidmainystės.
dzenbudistai privatizavo tuštumą su visa jos išganinga
tuštybe, palaima, dykaduoniavimu.

Parulskis privatizavo mirtį, numirėlius –
nebeturiu su kuo rytais pasisveikinti ar išlenkti alaus.
Kajokas privatizavo drugelius, jų sapnus ir visus mažmožius –
kurie neva judina pasaulį.
Marčėnas – angelus ir jau beveik visas banalybes.
Marcinkevičius su šutve privatizavo tėvynės fantomą, kalbą,
atėmė teisę net išsižioti, mylėti gimtinę,
manydami geriausiai žinantys, kaip tai daryti.
šūdžių šūdžiai! – kitaip nepavadinsi.
grafomanai privatizavo ruporus,
o išpuolio metu paėmė traukinio sąstatą su rašalu.
jame prigirdė mašinistą, nuoširdžiai gailėjosi.

Hrabalas privatizavo makulatūros presą, kuriuo presavo knygas –
dabar jis praverstų kaip niekad.
Miłoszas privatizavo Ulro žemę, kurioj mane išnešiojo vaikystė
Krekenavoj prie Nevėžio. dabar esu benamis.
Geda privatizavo viską kas liko,
dar ir dabar randa niekam nežinomų teritorijų,
aptveria mamutų kaulais ir juokiasi:
»

– kodėl jūsų tokios atlėpusios ausys? matosi, kad negabūs...
irgi geras... neseniai kalbėjaus sapne po tiltu,
nugėrėm smagiai iš Letos srovės priklaupę.
Michaux su visa govėda idiotų privatizavo visus svaigalus,
sapnus, teisę nusižudyti,
todėl dabar esu gyvas kaip niekad, jaučiu, kad viskas į gera,
į mirtį, į išsiskaidymo šviesą. ar tik ne per jaunas?

o kas mums belieka?
o ką palikote man ir bičiuliams?
ir tai skruzdei, svarbiausia – tai skruzdei, kuri va ropoja
statinės dangčiu aukštyn kojom.
aš stebiu ją sėdėdamas ant dugno – jau turiu nuo ko atsispirti.
skruzdei, kurios pirstelėjimas man gražiausia pasaulio muzika.

sėdžiu, klausaus pritardamas dantų griežimu ir laukiu,
kada iš dangaus brūzgų išlįs skaniai besijuokiantis
įkaušęs didelis dievas
ir įvykdys kosminę nacionalizaciją

2010 06 16

II
Nacho pasivaikščiojimai

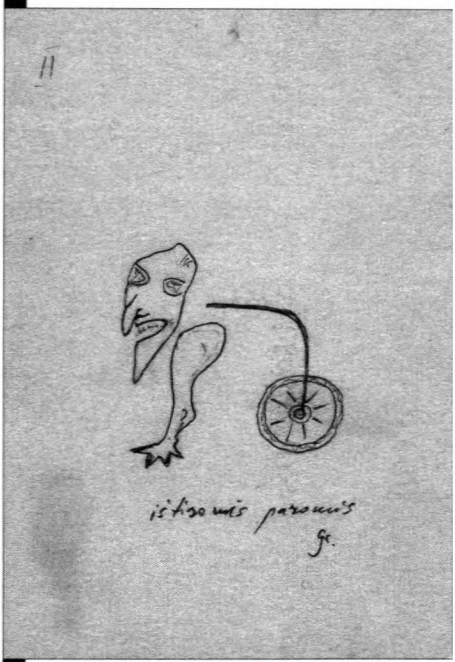

berniuko tardymai

– kodėl suvelti tavo plaukai?
– pasaulis suveltas, kraujuoti molio laukai

– kodėl trigubu dugnu mašinos, lagaminai, tiesos?
– į anapus reikia pernešt kontrabandą,
gličios laiko mėsos - - -
– ko toks prastas rimas?
– ...kokios akys, toks arimas

– kodėl aš ničnieko nesuprantu?
– pragaras ir rojus sujungti vamzdžiu!
tai kodėl šaukiu, dar klausi? atsuk, debile, ausį.
ātsako, dievo perlaidos nelaukiu, vaiko juokas
jau pats savaime aidas aidas - - -

– o kodėl lūpas išrietęs liūdesys?
– todėl kad sapnui žiūri į dantis,
o aš stoviu ant galvos kojomis aukštyn!

2010 02 17

Nacho pasivaikščiojimai

I

Nachas – žmogus stačiomis akimis, išlydžio zona, taškas, į kurį trenkė aklas žaibas, skylė, anga, šešėlis pats savaime, kurio nieks nemeta, prietemos prieglobstis - - -

II

šis miestas, šis Vilnius grimzta į akių dugną - - -
priklausau tiems, kurie išpažįsta paribį, užribį. nors tai labiau nepriklausymas niekam, nebent kūnui, organikai, saulei, dulkėms, vėjui. čia vienu metu esu ir svetimas, ir savas – vadinasi, galiu būti bet kuo. netgi savim. virsti lauko žiurke, didžiuoju tratiku, nuodingu haliucinogeniniu grybu, Panu, pažaliavusia skroblo žieve, upely kritusiu šernu, kurio viduriais Bachą groja vanduo, el. stulpu, samana, apsirūkiusiu plytinės kaminu plynėj, vaiku, su sudužusiais akiniais delnuose bijančiu grįžti namo - - -
miesto traukuliai atmuša tinklainę. čia aš aklas, vėjas smūgiuoja į kepenis.

III

- - - o gatvėse žmonės žaidžia žaidimus, iš lėto, pasimėgaudami, it vėžiai dorojantys maitą: *gamina mašinas, už jas uždirba ir čia pat prieš jas protestuoja, kelia riaušių gastroles, o į irštvas grįžta taksais.*
nuogas karalius, bergždžia nuoga karalienė! juk išgano tik revoliucijos, kurios niekad nebus transliuojamos per televiziją, svarbu tik tai, ko bastantis Nachui neįmanoma apeiti.

IIII

laikas atsiduoti juodžemiui, – it chirurgui, it kekšei, it lietui, it hienos dantims, – didžiajam sanitarui, laikrodininkui, kuris nepaiso jokių mechanizmų: išderina smagračius, rodykles nukreipia link nulio, tuštumos, kur tyla pjauna it irklai vandenį. laikas leistis į požemius, išsiskaidyti it eteriui.
- - - ko šypsotės artimus atpažinę ir kaimynus, žiūrėdami į manekenus vitrinose, kurie, kaip žinia, liejami pragaro aukštakrosnėse, o sapnuose juda mūsų kojomis?

– už savęs landas į požemius būtina užversti. juk žmogų užmušti galì bet kada: dabar ar po mirksnio, tačiau kaip sunku neužmušti
- - -, – tyliai krizendamas sako tas vaikas, bijantis grįžti namo, pilnom saujom užgyvento, sudužusio, kruvino vaizdo.

2008 12 29

avies darinėjimas. Pandėlys. 2007 pavasaris

aš tau duodu savo ramybę...

liaunos kojos aukštyn – išskėstos pagaliu per sausgysles. atlapos kūno ir tvarto durys, o aš su švytinčiais peiliais rankose. pakibęs vidus svyra žemyn it prisirpusios vynuogių kekės, šlumšteli į mėšliną metalinę kriauklę po obelim, kur spingsi žiedlapių įkapės. rytas ir akys be odos. saulę pakelia pabaidytas gandras. ir garas ir garas ir garas iš mano burnos, nuo grobų, į tuštumą varantis mirties garvežius. kalbą užrakina burnon brendantis šaltis - - -

– i š k a l b i n g a d a n g a u s s k e r d i e n a –

žvilgsnis įsitempia it lankas, skrodžia tekantį saulės lajų. dangum į pažadėtąjį rojų nuplazda plaučiai ir kepenys. rausvi skaidrūs debesys. *avis – jau – toks – durnas – gyvulys, š-velnio-mis lūpo-mis,* – už nugaros nutilindžiuoja rytinis bažnyčios varpas.

vidurius ir skūrą, pridengęs kruvinu celofanu, vežu dulsvais ratais, pakasu prie žydkapių tvoros (kastuvas stukteli į debesį), kur barkši ir traška ne lošiami kaulai, o senas ir bergždžias prisukamas gramofonas.

– *kur buvai,* – klausia apsiblausęs vaikas, – *kur taip ilgai buvai, jau spėjau užaugti?*

– *ilgai stovėjau eilėj, vaike, labai ilgos eilės prie čiulpinukų,* – šaukia žmogus, už plaukų išrautas iš žemės sapno.

2007–2008 08

beprotnamio spartakiada

viskas ko troškau – grįžti namo ir palaistyt vazone augančią bulvę...

I

ruduo talžėsi lapais. mėtėme baudas parke, beprotnamio sporto aikštyne. krepšinio lenta, it juodoji skylė, prarydavo išskrendančius paukščius. į sapnus žiemoti jau spietės šikšnosparniai. pliekėme stalo tenisą, traukėme prie tvoros pririštą virvę - - - braškėjo sąnariai ir laikas.

II

rezultatus aptardavom rūkykloje, virtuvėje, kur virė viralas, gyvenimo mėsa. palaikėm sportinę formą. visi mes – ilgų distancijų bėgikai, laimėtojai savaime. mus tenkino visi pasiekimai, atvirom gerklėm juokėmės iš medalių ir rekordų. lyg pašto ženklais keitėmės nagais, tabletėm ir nemiga - - -

III

Vilnelėj ganėsi kelios kiauros paklydusios valtys. ant kalno – bažnyčios bokšto balistinė raketa „pragaras – rojus", mišios lenkiškai. gazone augo raudonas išmėsinėtas kaštonas, pilnas praplyšusių žvaigždžių, it angis raitėsi aukštos įtampos kabelis, rupšnojo žolę arklys.

»

IIII

siuntėm velniop visas pakylas – žemė mums ir gyvenimas, ir ešafotas. visus siuntėm velniop, gyslose raitėsi laisvė, griaučiai tirtėjo iš meilės: svaiguliui, moterims, savo vaikams, takams, vedžiojantiems jų kojas.
negaliojo tritaškio linijos. atstumai neturi reikšmės – pasaulį gali (iš)pažinti neperlipęs tvoros, neišsimetęs užribio. apsidairyk, eidamas gatve, – visų klaikiausia haliucinacija – priešais tave. šviesa – tai tik fizika, niekai. svarbiausia – aikštės apšvietimas, šešėliai.

kova be taisyklių, be kraujo, jokio dantų griežimo, tik taika ir ramybė, nes jau finalinis švilpukas. pratęsimas – amžinybė ir vėjas, besikasantis į kaštoną.

2008 02–10

privatūs laimės baseinai

...tai tik grybelis, tai tik grybelis, nusiraminkit...
baseino prižiūrėtoja

turškias baseinuos su vaikais, be vaikų ir drabužių, vandens šiluma laužo jų kaulus ir galvas. palaima dryksta iš šnervių ir tarpdančių. laikinas grįžimas į vandenį – savaitgaliais ar palikus kontoras. įstabus mirkimas ten, iš kur išeita, grįžimo mito terapija, iliuzija, laikini paglostymai - - -
žuvelės, mailius, planktonas, įkliuvęs į vandenį raikančius šviesos raibulius, o dedas didžuvėm. ima niežėt galūnės, tarpupirščiai, šonai, žandai ir nugaros, pelekai, žvynai ir žiaunos. šoka į krantą ant spalvotų plytelių, šaukia. klaikas varsto jų burnas:

– iš baimės, kad po savaitės virs medūzom, iešmučiais, amebom ir dafnijom, buožgalviais. bus atleisti iš darbo, nebesodins bulvių;

– nes džipai, asmeniniai babelio bokštai, liftai, indų servizai nepritaikyti žuviškam būviui;

– iš baimės virsti niekuo, būti nieku, niekiu ar šiaip šliogeriu, iš baimės virsti tuo, kas yra turinys klaikios amžinybės - - -
...kuri tarp vandens ir dugno, dumble, kur gausu pašaro ir knibžda šv. kirmiai.

2010 06 17–19

prie Alnio ežero pjudomas troškulio puoliau kirsti sausuolio

su kirviu rankose
šone ir
nugaroj
iškritęs iš gyvenimo žaidimo
išlindau iš po degančio ryto brezento:

– kaskart turiu
numirti ir prisikelti
kaskart mirt ir keltis

(kartoju)

– atryt ir nuryti
atryt ir nuryti
skersą vėžio žnyplę
pilnas rieškutes žarijų

– paukštis rėkia mano galvoj –

jau per dažnai

2008 08 17

III

trumpieji jungimai: kaulų metimai

rudens geometrija
(vienukė)

gervės suka ratus
formuodamos trikampį
–
tame kampe šilčiausia

girios ir pagirios
(dvejukė)

gėralo gurkšnis
jaučiu kaip kalas barzda
pariestos kojos

šlapinuos savo
šešėliui burnon prisisiurbęs
– visas pasaulis po barokine arka

ragai užgriūva mišku
(trejukė)

karstinėj karvės
smegduobėj
– aiškiausiai regėjau –
vešliausios ganyklos

žaibas kerta ragą archaro*
ant jo nutūpęs
raudonas drugys

šliaužia įsirėžusios
sraigės
šaligatvio skersvėjis
– kiek vienuolynų!

* Avinas popiežiaus Pamyre

ornitologijos (ketveriukė)

sveiki gyvi!
sveiki gyvi!
–
klykė pempė

žalvariniai rudens
ryto berželiai
–
įkypoj saulėj

sveiki negyvi!
sveiki negyvi! –
klykė iš paskos
šliaužianti naktis

– neūžaugos jūs
neūžaugos –
kurkė naktį ujantis lėlys

ežero paviršiai, arba pavasario nuogybės (penkiukė)

šnopuoju į vandenį
pūsteliu maurus į vakarus
– raibuliais išsivaikšto veidas

mane stebina
labai maži dalykai
– itin nematomi

------ kai
lipa ir lipa
lytis ant lyties

kilimo verpetuose
vyras ir moteris –
žalčiai plaukiantys ežeru

miško atspindyje
daugiau gyvybės
nei jame pačiame

pavasaris Ulro žemėje
(vienukė)

visur kiaurymės
–
vyšnių žiedai kyšo

senatvė. dūlėjimas (dvejukė)

vietoj plaučių įdėjo
du duonos kepalus
– vis labiau iškvepiu, nei įkvepiu

išsprūsta stambus pinigas
iš rankų –
nebesilenkia pakelt

pokalbis telefonu (trejukė)

– kaip jauties?
– padoriai

– kvėpuoji?
– ne

– tai gal po vandeniu?
– jau nebe

IIII
sapnų ikonos

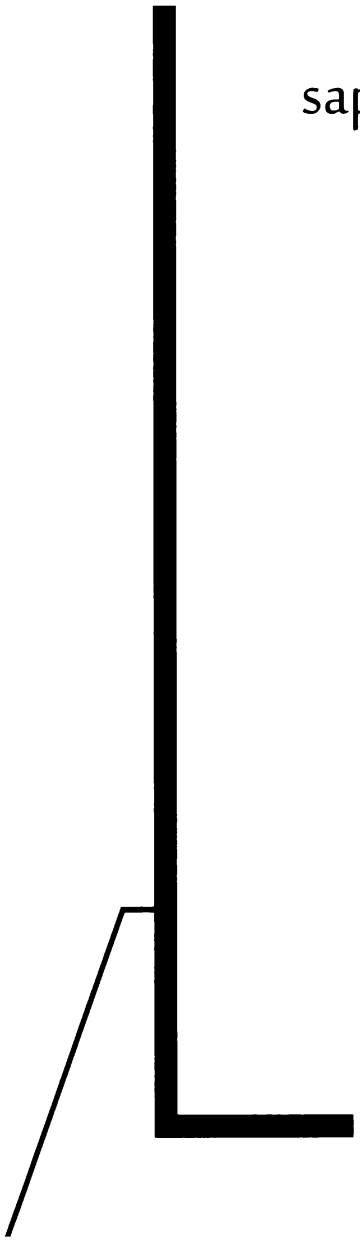

raidžių barstymas

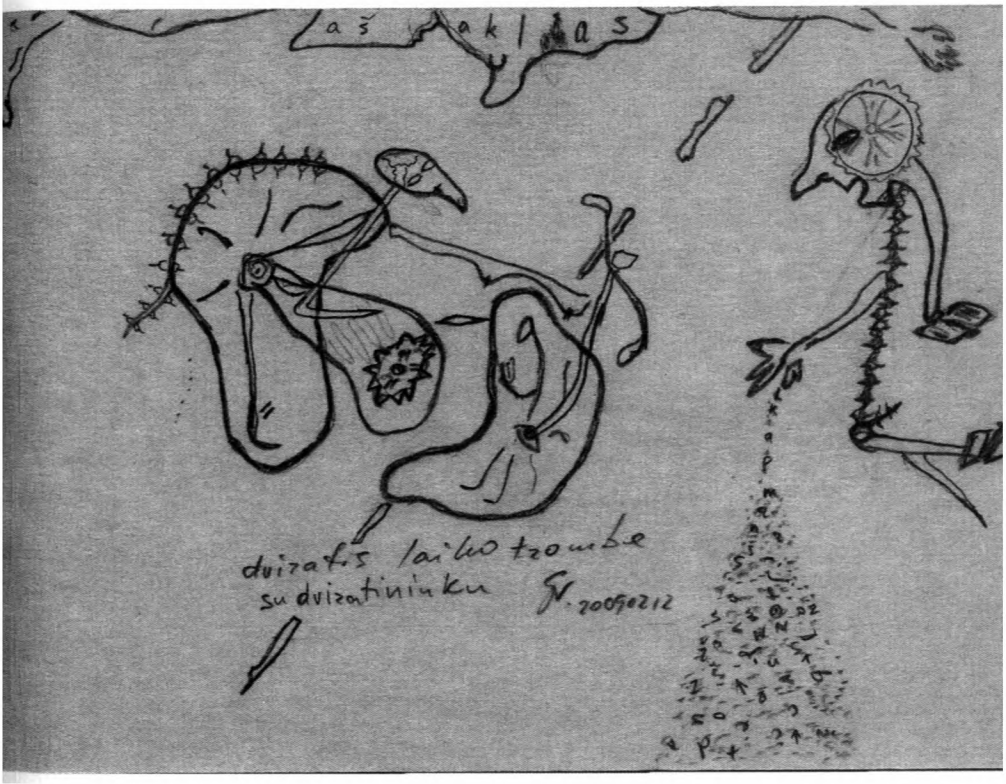

pro duris sprūstanti tamsa

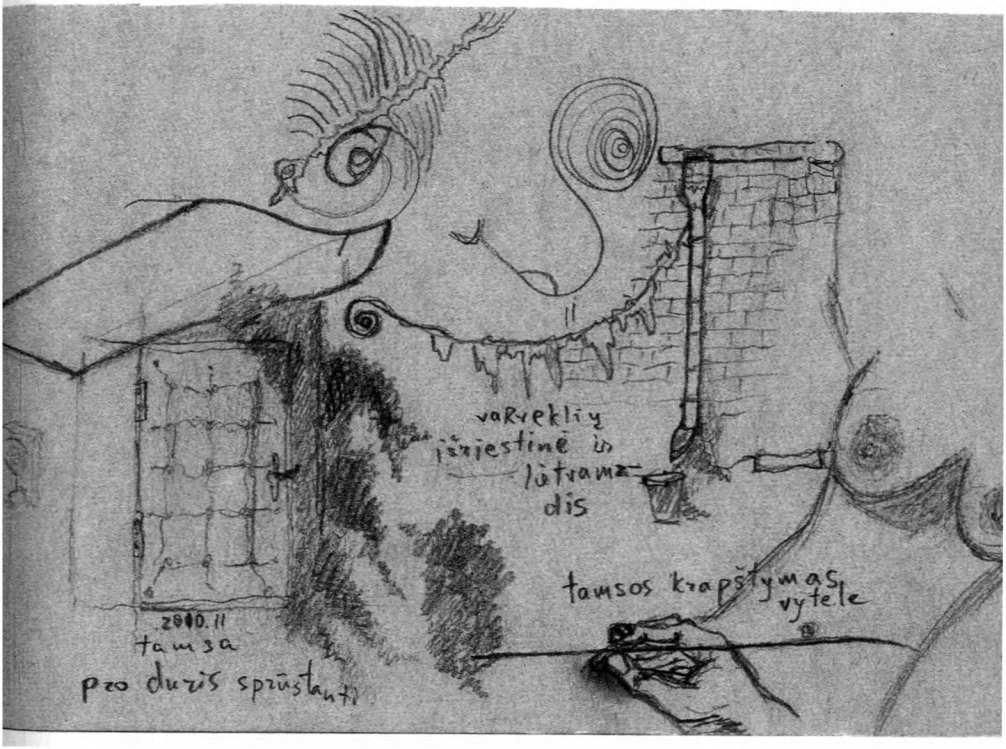

interjeras I

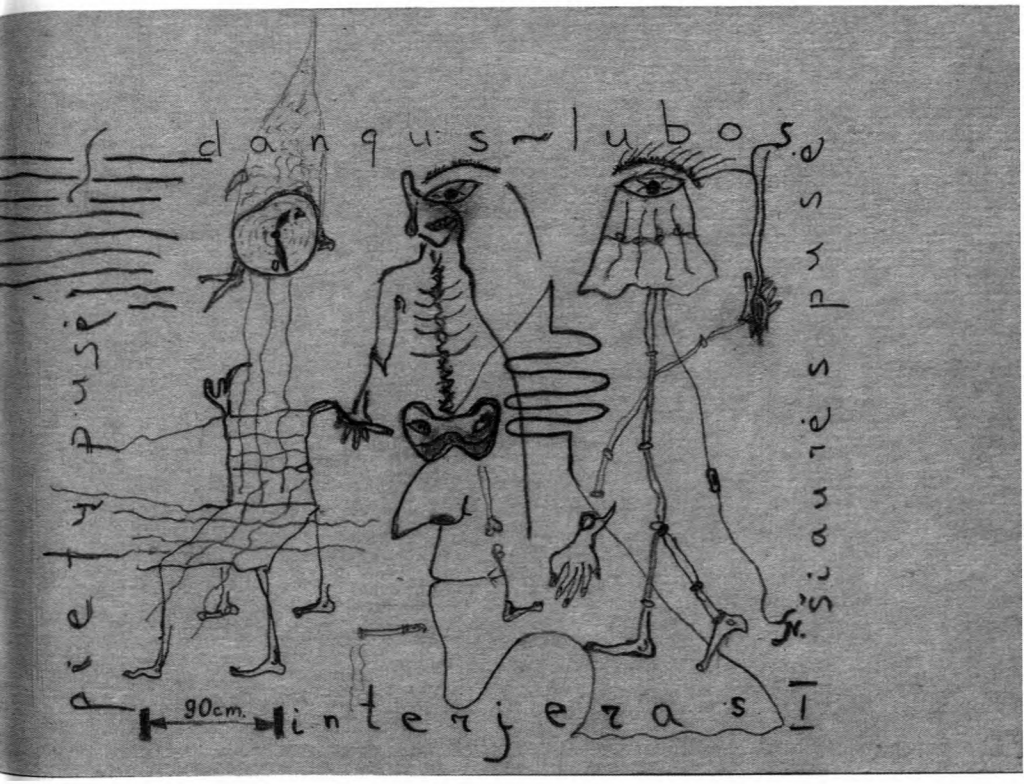

autoportretas

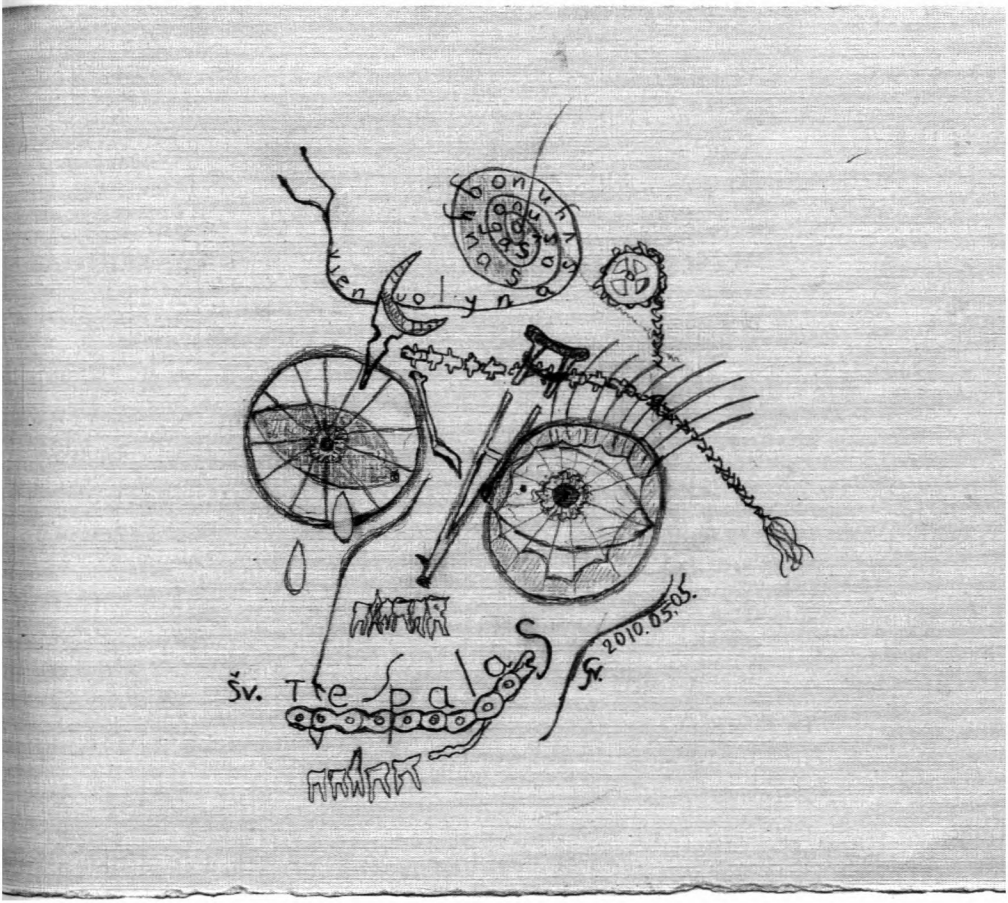

išraidinimas

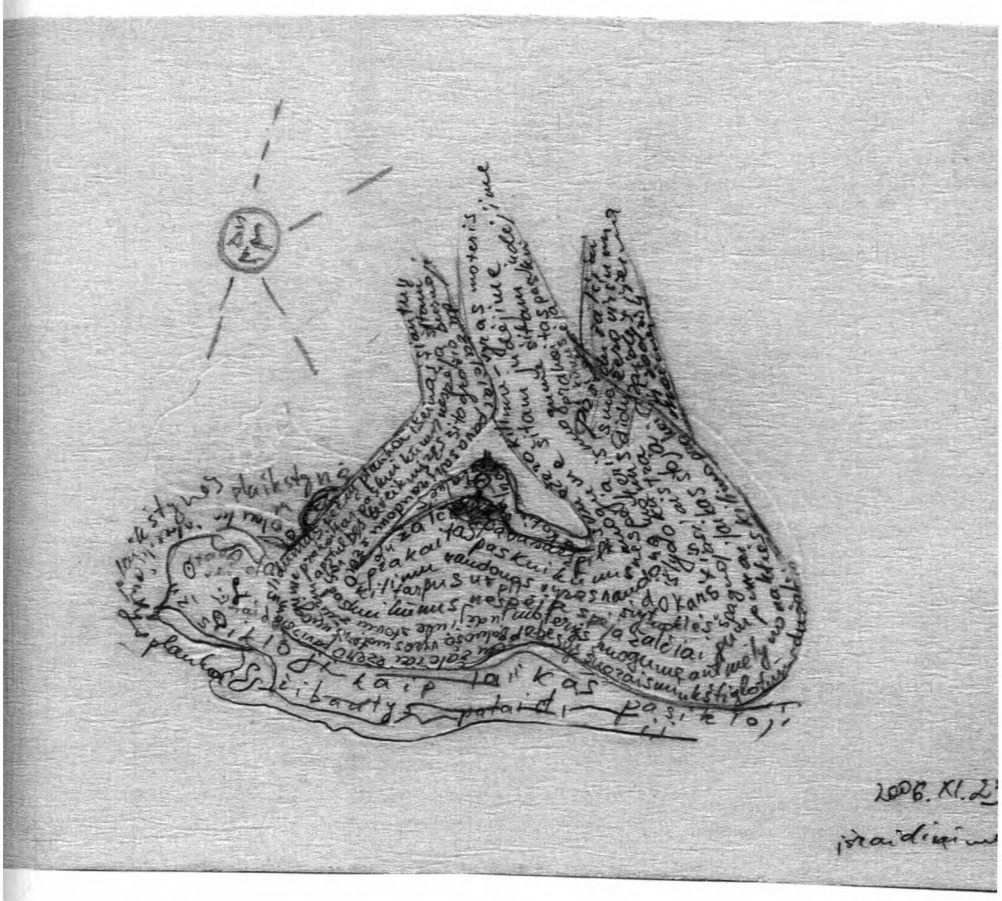

IIIII
kūnų geografija

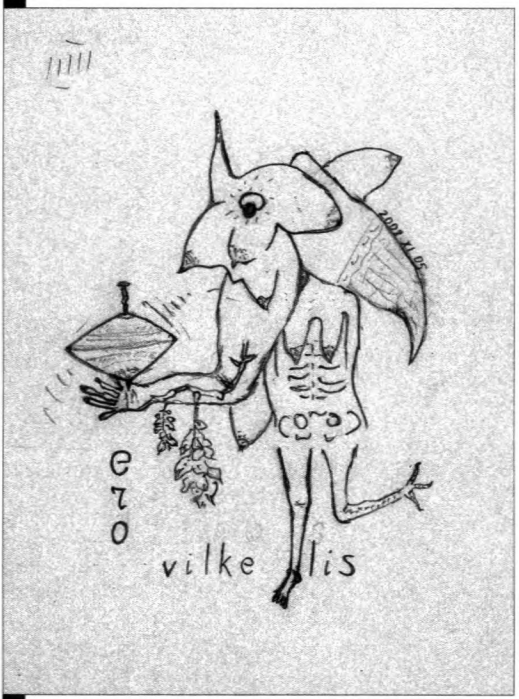

kai numirsim

norėčiau pasivaikščioti kartu po parką
būt takeliu tau po kojų

- - -

arkliai rupšnojo vienas kito šešėlį

keliavau tavo kūno dykuma

keliavau tavo kūno dykuma, kupranugarį girdžiau iš bambos. nakčiai apsistojau krūties kopos užuovėjoj, kur po įkaitusia oda snaudė skorpai ir gyvatės. voliojos Jericho rožių galvos. keliavau tavo kūno dykuma. ji mainės, degė ir raitės. neturėjau tikslo, galutinio taško, kurs garantuotų pabaigą ir atilsį. virš ratus suko pasiklydusios gervės. troškino, aplink nė šešėlio, kurio galėtum nusitverti. buvau vabzdys maldininkas, laukiantis ryto rasos ant tavo blakstienų. keliavau tavo kūno dykuma, į mirties slėnį traukė numirti akys. kryptį rodė apgamų ir raukšlelių žvaigždėlapiai, kuriuos sudarė akli topografai. ant šlaunies ryškiai švietė Grįžulo Ratai. šaukiau ir šaukiau: „beprotybė yra baisi – kelio nėra ko paklausti...“ šauksmas į tuščią šulinį - - -
pasiklydau, nes keliavau klysti, tam buvau ir gimęs. gyvenimas – tai kupranugario kupros. keliavau tavo kūno dykuma, kliedėjau, sukau ratus, grįždavau į tą patį tašką, it savižudis prie taburetės. aistra metė kilpą ant kaklo, o užveržė naktis. kupranugaris vis gėrė ir gėrė, o aš meldžiausi prie rentinio: „beprotybė yra baisi – kelio nėra ko paklausti...“

paryčiais stojo smėlio audra - - -
bet antai – tu tik šukavaisi plaukus koridoriuj priešais išgaubtą veidrodį

2011 02 01

pavydo litanija per šv. užmarštį ir tyrus

...jei rastum savo moterį, iškart privalai mirti...
iš D., Ž. ir G. gertuvių pokalbio

I

aš tavęs pavydžiu medžių alėjai, kuri godžiai ryja tave. liepžiedžiui, nukritusiam tau ant peties, į krūtų tarpupį, į kurį subėga žvilgsnių upokšniai. pavydžiu tavęs tavo rūbams, labiausiai tiems, kur arčiausiai kūno. pavydžiu tavo auskarams, kilimui, šukoms, žiebtuvėliui, savo šviesa žiūrinčiam tau į akis. pavydžiu tilto girgždesiui, per kurį tu eini, ir varpui bažnyčios, jo gausmui, kurs smelkias į tavo ausis. aš taip tavęs pavydžiu - - -

II

tavęs pavydžiu fotopopieriui, ryškalams, laikrodžiui, į kurį tu žiūri laukdama išganymo, pavydžiu tavo baltai voniai, kempinei ir muilui.
esu gatavai kvailys, niekas man nepriklauso, net aš pats sau - - - pavydžiu tavęs prunkščiančiam arkliui, kurs traukia ratu pilną vežimą vaikų, tu žiūri į juos šypsodama. aš taip tavęs pavydžiu. tu net pati nežinai, kaip aš tavęs pavydžiu. net boružei, kuri šiam pasauly, regis, tik šiaip, ką jau kalbėt apie mulkius, kurie trinas aplinkui nudrykusiom seilėm. pavydžiu švęstam vandeniui, į kurį tu merki pirštus prieš žegnodama, pavydžiu šuliniui, iš kurio tu geri.

»

III

pavydžiu šaligatviams, tiems sijonų ir pasijonių specialistams. vidurnakčiui, kai tu staiga kažkur dingsti. pavydžiu orui, kurio pilni tavo plaučiai, raudonoms užuolaidoms, prie kurių tu glaudies, – nuo jų klostėmis it kalnų upėmis srūva kraujas. pavydžiu takelių vingiams, atkartojantiems tavo kūno išlinkius. pavydžiu rudeniui, kurs taikos iščiulpti tavo krūtis. net vištai, jau *basta karamba,* net vištai, kurią tu peši ant slenksčio po plunksną, po plunksną. aš taip tavęs pavydžiu - - -

IIII

jau galas, beprotybė, pavydžiu net įsirėžusiai, lėtai link savo mirties šliaužiančiai sraigei, kuri vos už 102 kilometrų nuo tavęs, bet artėja, artėja - - -
rupūže, gyvate, užmarštie, ji taip gosliai priekin ištiesus ragelius
tyrai šventieji, ji taip negailestingai - - -
aš meldžiuosi tai sraigei, kad šliaužtų lėčiau, kad žemė suktųs lėčiau.
aš taip tavęs pavydžiu - - -

IIIII

pavydžiu visam dangaus skliautui, jo gelmei, žvaigždynams: Vandeniui, Ožiaragiui, išsižergusiam Driežui, Skorpionui, Mažajam Šuniui, Strėlei, galaktikų sūkurinėms vonioms ir aklai kometai, kuri greit trenks į mane, savo uodega kirs per kojas. pavydžiu ir tiems Grįžulo samčiams, graibštams, kūdroms, karstams, – vadinkit kaip norit, – į kuriuos sumerkti mirties inkarai, sklidiniems juodos užmaršties degtinės. aš ją visą išsrėbsiu, nors nėr tiems indams dugno. aš taip tavęs pavydžiu - - -

IIIIII

– bėgu, šaukiu, užvertęs galvą vaikštau stogais, griūnu, kruvini krumpliai žydi it žalčialunkiai.
– krečiu raudonus žieminius obuolius nuo milžiniško medžio (net ne obels), o žemėn krenta krešuliai. renku juos į sterblę, ką bedarysi. kandu sau ranką iš įsiūčio. aš taip pavydžiu tavęs - - -

...yliu ...yliu ...tyliu, – rėkia naktinis paukštis to medžio viršūnėj, nagus suleidęs į tamsą. esu mirtingas kaip niekad. aš ta tamsa.

2010 11 13

laimingi – kol ežere - - -

...stuburais kedenome patalus, keitėmės slanksteliais –
žaidėme savo kaulais...

I

sklendžiant valtimi per ežerą, į kitą krantą - - -
liežuvio geležte paglostau tavo gerklę, nusliuogiu kaklu, pečiais, lyžteliu riešus, pirštelius, neriu į bambos šulinį, kirkšnį. įsisiurbiu it visą vasarą tykojusi erkė.
sklendžiant valtimi per ežerą - - -
nučiulpiu smakro prisirpusią kriaušę, kurioj puotauja bitės, nuraškau prinokusias krūtų slyvas. jos iš pilnatvės taikosi plyšti, o kruta it avelės lekiančios nuo kalno.
sklendžiant valtimi per ežerą - - -
skruostu glostau smilkinius, perbraukiu antakius ir kaktą, lūpomis nugnybiu prisirpusią vynuogę – prakaito - - -

II

kai sklendėme valtimi per ežerą naktį, iš gėdos neturėdamos kur dėti akių į kumščius kosėjo žvaigždės. mojavome drabužių vėliavomis, o irkluodami kojomis paskandinome atminties tinklus, nutraukėme inkarus, rišusius mus prie žemės. priešinis vėjas atgal į gerkles grūdo dejones, riksmą ir kliedesius - - -
neturėdamos kur dėti akių į kumščius kosėjo žvaigždės - - -
kai kėlėmės į kitą krantą, į provincijos miestelį, man regis, Hadą, mėnulis juokės atvira gerkle - - -
o valtininką nugirdėm ir palikom gulėti melduos. už jam skirtus pinigus ketinom pirkti opijaus ir rakijos. kiek artėjom prie kranto – tiek jis tolo. matės žvėrių apspistos ėdžios, Panas, grojantis kaulu. iš gėdos, neturėdamos kur dėti akių į kumščius kosėjo žvaigždės ir žvelgė į ežerus – atviras žemės žaizdas, kuriose rangėmės mes, aistros kupini kirminai, alkani troškimo gyventi ir mirti. kiekvienas už du. laimingi – kol ežere, tarp šių bendračių - - -

2009 09 11 – 2010

dievo įrodymai

baritonas, kalkėm nuteptu veidu, dainuoja, o ką jam bedaryti. dainininkai – dainuoja, vagys – vagia, pranašai – pranašauja - - - praviros burnos tamsa neįmanoma. ją būtina išspinduliuoti. iš jos išlenda maža pelytė, švelni it moters krūtis, apsidairo, nužvelgia paklaikusius salės veidus. jei šis gyvis sugebėtų šypsotis – šypsotųsi. apsisuka, uodega švysteli nelyg liežuvėlis ar dagtis, nuslysta dantimis ir dingsta. tas veiksmas kartojas. it metų laikai, mirtys, gimimai, teroras, dozės, pasaulinio cirko seansai.
na, matot, čia išeina toks baritonas su pelytės paslaptimi - - -
ta pelytė – iš tamsos ir nepakeliamumo, kur gimsta garsas ir plūsta kaulais, ji viską judina, vienas iš dievo buvimo įrodymų, laisvės ir vilties akstinas. tai tikrai ne bažnyčios pelė. greičiau palikuonis tų žiurkių, nužilusiomis nugaromis, kurias lupdavom pagaliais vaikystės vidurnakčiais motorinio žibintu pasišvietę grūdų sandėlio sieną - - -
arijos baigiasi, induose – alkoholis, pasauliai baigiasi, spektakliai, koncertai, moterys.
– *všystko finito*, užtenka, – klykia dirigentas, sėdamas barbitūratus. baritono burna užsičiaupia ir žekšteli dantų pelėkautai. sutrūkčioja tamsos kūnas, pelė, kojytės - - -
tas trūkčiojimas – to paties dievo dar vienas įrodymas. įrodymas dievo, kuris dabar įsukęs savo kūrinių utilizavimo verslą.

2009 12 – 2010 06

IIIIII
iš nulinių buvimų

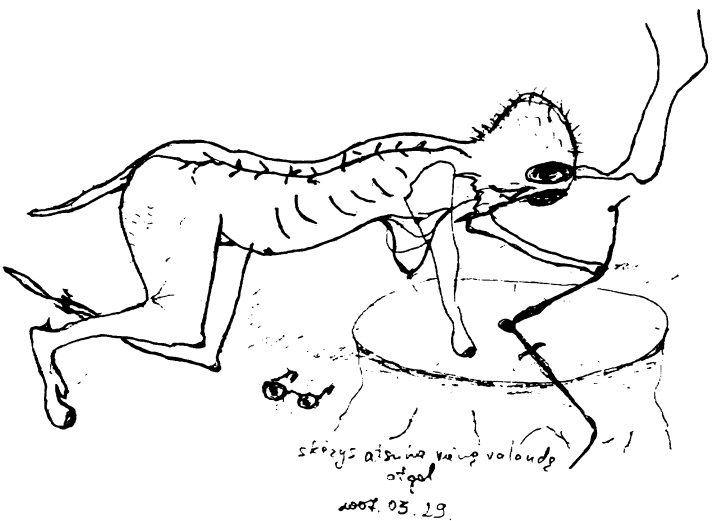

judėjimas

judas yra daiktas kurs juda
judas niekada nepailsta

vaikystėj esu išdavęs draugą –
atsisakiau rytais kartu bėgioti krosą

esu išdavęs vasarą –
sėdėjau ant suolo su kailine kepure
vatinėmis kelnėmis kailiniais ir
pro suvirintojo kaukę stebėjau
saulės užtemimą

Morta prošal nešdama jovalą kiaulėms klausė:
— ar tau negera, vaike?
— negera, — sakiau nors jaučiausi laimingas

rankoj laikiau cigaretės elektrodą –
virinau juodai kiaurą dangų - - -

visi juda
tame judėjime logikai nėra vietos
paskui kūnus nebespėja net prakaitas
prakaituoja net šešėliai - - -

judas krutina rankas kojas akis lūpas
gatvėse troleibusuose dar pasistumdo
(štai kontrolierei atiduoda 30 sidabrinių
ir amžiams išlipa Klinikų stotelėj)
»

judas – vėjo malūnėlis vėjy
judas – nulio ertmė tunelis kiaurai uolą
judui nulis yra tik skaitmuo ant kilometražo
stulpelio
greitkely
link
perdėm
ryškiai
apšviestos
laiko
skerdyklos

kariuomenės.
o aš toks visas po vandeniu - - -

Gediminui K.

miestai plečias it dujos ar lydomas švinas, iššygiuoja už gynybinių sienų, perlipa patys save. traukia link tyrų, miškų, kiečiais apėjusių plynių. tai pakrikus kariuomenė, pretenzinga, stichiška, jai svetimas garbės kodeksas - - -

kita žygiuoja iš priešakio:

smilgos, medžiai, atstatę ietis, stumias pirmyn, kasmet po 2–3 metrus, prisijungdama tuštumos ir vėjo provincijas. jos pozicijos, regis, gynybinės, bet tik iš pirmo žvilgsnio. tai labai lėta kariuomenė, atkakli, raji, nuožmi it ujamas žmogus. pamažu gamina ginklus. karklai – geriausi ietininkai - - -

beprasmiai šių kariaunų mūšiai, lavonų nerasi, amunicijos anei kraujo. jos neturi dėl ko kautis, savitikslės. viską supriešina žmogus. sėdžiu it sužeistas žvėris, nežinodamas, į kurią pusę dabar pasiduoti, sėdžiu pelkėtuose tyruos, vienkiemy, nupjovęs laukinę obelį, galynėjuos su širdies ritmika, vienatvės desantininkais, ilgesiu. pasaulis yra žygiavimas kariuomenių, ritmas. nutrauktas ritmas yra ilgesys. laukiu kada karklas įbes į kaklą ietį.

ilgai sėdėta su tuo karklu kakle - - -

žiūriu, aplink jau kiti augalai, gyviai kiti ir vėjas. kitokių klimato juostų. neatpažįstama viskas, mainos.

štai jau vanduo laužia vaizdą, prošal sklendžia milžiniška vėgėlė, nuo ikrų nukarusiu pilvu, uodega paglosto galvą - - -

niekad nebuvau laimingesnis, pagalvojau, paimtas į tokią nelaisvę, toks visas po vandeniu.

šis raibuliuojantis vaizdas – tobuliausias mano televizorius, transliuojantis vienintelį – amžinybės kanalą.

2010 10 26

skerdykla nr. x: ties Krekenava, sausis

I

stovėjau ir žiūrėjau į vedamus gyvulius. polką su ragučiais šoko elektra ir dalgiai. vaikystė atsitraukė it jūra, – vos išvydau karvių uodegom bergždžiai vejamą ir it muses baidomą mirtį, iš mėsininko glėbio į *buržuiką* brukamas ties keliais nukirstas dar mėšlinas karvių kojas, ant viršaus pilamą lajų – kad geriau degtų.

II

čirška, spragsi riebus raudonas dangus. neužsitepsi ant duonos. trimituoja ant sniego pražiodytos angelų galvos. tokia šilumos kaina. žinau šilumos kainą. vaikystės centrinis šildymas.
skerdikai – permirkę pragaru, degtine, blizgančiom rankovėm. traška laužomos galvijų uodegos – kad greičiau eitų trapu, žvilga dievo badomi šonai – kad mikliau liptų į medį

gyvulys nustoja gyvulio
žmogus – žmogaus
angelas – angelo
dievas – dievo
laikas – lako ir blizgalo

III

išdidumas, jėga nyksta, baigties kvapas įsisuka į šnerves, perdėm giliai, nuožmiai ir nebepaleidžia. jokios vilties, – nors viltis – perdėm žmogiška, tai, ką galima prarasti. gyvulys perdėm gerai užuodžia iliuzijas – jų labiausiai ir baidosi.

IIII

visa tai perkošus vyzdžiais, vaikystė atsitraukia it jūra, subliūkšta vaikystės burės, lieka tik musės marlėje perkošus laiką it pieną, jis jau tikrai nebe toks, koks buvo. kokie dar žaidimai: akla višta ar 10 pagaliukų, kaip leisi laivelius ir aitvarus? - - - man jau duokit degtinės

– kai mirtim pastojusios mergaitės, sudrėkę berniukų degtukai - - -

tuomet man ėjo šešiolikti

2009 03 29

išdidinimai

tą pavasarį, kai deginau laužus ant daržo
o bulvės rūsiuos iš akių, iš tamsos, stūmė daigus
buvau susitraukęs į sieros gumuliuką
vienatvės dievo degtukų dėžutėje

tarpas tarp obelų, rodės – suskeldėjusi dykuma
ją mėgino įveikti skruzdžių ordos
saulėgrąžų stambai – nežinomų gyvių kaulai
sudžiūvusių moliūgų kaukolės dunksėjo viena į kitą
it užkalami karstai ar boulingo kamuoliai pragaro takeliuose

- - - vėjo užlaužtos gluosnių šakos galulaukėj
man regėjosi, milžiniškų kranklių išskėsti nagai
taikantys į šylančią žemės maitą

rinkau šiuos palaikus – šį išsiplėtusį pasaulį
(nors dar nežinia, kas čia plečias kas traukias)
ir mėčiau į žydintį ugnies krūmą
ėmė plazdėt baltos langinių vėliavos - - -

buvau susitraukęs į sieros gumuliuką
vienatvės dievo degtukų dėžutėje
dabar manęs nelikę visai
žemės burnoj šviečia tik juodosios
nuodėgulių žvaigždės

2010–2011

iš nulinių buvimų*

užmerk akis –
ką dabar matai
priklauso tau

Günter Eich

0.

aš tu jis ji mes jūs jie jos – atsiveria nulių angos - - -

1.

kai roplys, įsiraizgęs laiko plaukuose, prilaikydamas kojom apžioja rojaus obuolio auką

2.

kai tulžys, sustingęs ant šakos, virš srovės taikosi mailiaus –
aš jo spalva, tulžies nuodų žaismas, jo atspindys, šešėlis dugne, kurio jis nesibaido

3.

kai apleistam mieste su dujiniu pistoletu užanty (jis manim užtaisytas) stebiu Šnipiškių smengančias lūšnas, prie jų dar puotauja, krykščia vyrų, moterų, vaikų šešėliai

kai tokie mirę – tokie, va, žmogiški

»

* Šis eilėraštis spausdintas savaitraštyje *Literatūra ir menas* (2007-03-23) kaip vertimas iš vokiečių kalbos pasirašius Carlo Grosknallerio vardu.

4.

kai paskutiniai akių judesiai po vandeniu, iš burnos kylant paskutiniam oro burbului, priartina gyvatėm besiraitantį grožį

5.

- - - tik dabar supratau – ir matyt per vėlai – laimė yra tai, kai viską gali daryti iš lėto: mirti ar kelti svarmenį, grimzti plaukiant Leta ant brezento ar kecalio plunksną paleisti ant zvimbiančio pjūklo, pjauti vyšnios ranką ant kurios sėdžiu - - -

(nuo tirtėjimo iš delnų byra išnokę raudoni akių vyzdžiai, nurieda – juos koja paspaudžia frakuotas juodas angelas)

6.

kai durimis priveriu kometos uodegą - - -

7.

kai pagaunu save kalbant su mirusiu dievu, siūlau jam kalvadoso, kviečiu jam reanimaciją, kas baisiausia – jis mielai su manimi bendrauja, prašo jam dar kiek paskolinti - - -

8.

kai esi dievui neišmokėtas honoraras už jo abejotiną kūrybinį darbą

9.

kai pajutęs ritmą leidžiuosi laiptais į požemius absoliučioje tamsoje - - -
vaikai susėdę ant suoliuko alaviniais šaukštais muša ritmą jau įdienojus – o jei jie liautųs?

10.

kai rūgtelėjimai aviena, krauju kitoj žemės pusėj sukelia žemės drebėjimus, upės išeina iš krantų, nusispyrusios valčių batus, ir nebegrįžta, radijas per sporto žinias lakoniškai praneša kastrato balsu: „Somalyje per potvynį krokodilai sudorojo 8 žmones"
–
skanaus!

11.

gamta neturi tautybės – tai mane guodžia

12.

kas pasakys, kad laikas nėra o raidės skylė žodyje beprotybė
o peilio dūriai – juodos dėmės ant i žodyje mirtis
kablys į nugarą – r raidės išraitas žodyje horizontas

taip subyra ženklai ir kalba, lieka tik nusikaltimai, beprotybė, mirtis, horizontas – kalba pirma pagimdo demonus –
poezija nebeįmanoma kaip po nuožmių skerdynių
(visi taškai ant i tėra iliuzija)

»

13.

kai atkraginęs galvą prietėmy, vidury Vilniaus, stebiu juodąją varnų ordą, pikiruojančią šuorais dangaus stepėse, niekaip negalėdamas suvokti: kas nuduoda jos judėjimo kryptį? vėjas, tamsa, atsitiktinumas ar plikos medžių ietys?

14.

kai visi išsipjausime – ir ne dėl ko nors niekingo – o iš įpročio – stos palaiminga tyla – ją virpins nuo kraujo nutukę kolibriai (norėčiau būt bent dumblo gumulėliu ar krešuliu jų panagėse)

15.

kai užstalėj, per senelio šermenis, užsidega tėvo plaukai – sėdžiu šalia, sėdžiu žuvies akimis (vyzdy sustingęs masalo atvaizdas), sukandęs šakutę – tik nejuokinkit – nejuokinga – dangaus rankos perdėm nuožmios

16.

kai laikrodžiai klaksi pumpuruodami mirtį – reikia padėt nusibaigt šitam laikui

17.

poezija turi pastatyti į kampą arba į vartus, kurie per visą horizontą, atimti paskutinę viltį, – tik tada pradedi gyventi neatsispirdamas į iliuzijas - - -

regis aš pats ten stoviu – aklas raišas vartininkas – ištiktas stabo su žagsinčia prostata priešais epochos sieną, norėdamas neva kažką demaskuoti - - -

18.

tik ilgesys dar gali išgelbėti mūsų galvas ir susigalvotus (pačius tikriausius) dievus. ilgesys ne ko nors konkretaus, ne daikto ar laiko, ne moters, ilgesys pats savaime, kuris apvalo kaip žemė ilgai dirbusį peilį

2006 I–XII

po nulinių - - -

0 0
0
0 0
0
nulis nulis
nulis
nulijus

tyku

2010 06 01

www.kitosknygos.lt

Ši knyga niūri it spalio pavakarys
ir kupina tylaus pasiutimo.
[Marius Burokas]

Pamatinės pirmykščio žmogaus juslės jam
svetimoje šiuolaikinių prekybcentrių dykynėje.
[Castor&Pollux]

Ryškus ekspresyvaus žodžio poetas, į avangardinį tekstą
įtraukdamas siurrealistinės stilistikos metaforas, programiškai
trina estetinės vizijos ir kasdienybės kalbų ribas.
[Regimantas Tamošaitis]

„Išlydžių zonos" – trečiasis konceptualus jaunosios
kartos poeto Gyčio Norvilo (g. 1976) eilėraščių
rinkinys, kibirkščiuojantis eksperimentiniais
naujų raiškos formų ir teminių laukų išlydžiais.
Aukštą poetinę įtampą jame sukuria nervingai
trūkčiojančios metaforos ir archajiškų įvaizdžių
blyksniai, įelektrinantys modernios kasdienybės
substanciją. Kompoziciškai vientisa ir vizuali
knyga vainikuoja brandžius avangardinės
poetikos eksperimentus, atliktus
ankstesniuose poezijos rinkiniuose –
„Akmen-skeltės" (2002) ir „Skėrių
pusryčiai" (2006).

ISBN 978-609-427-066-6